

GAMBLING SPILLMONOPOL

København ble spådd til å bli Nordens nye Las Vegas. Slik er det ikke blitt. Frp mener det vil bidra til at spillmonopolet også vil falle i Norge.

Danskene kan bane vei for tippe-monopolets fall

ARNFINN MAUREN

Siden nyttår har rundt 30 internasjonale bookmakere – på lovlig vis – forsøkt å erobre det danske pengespillmarkedet. Men Danmark er ikke blitt noen spillebule. Danskene spiller stort sett som før.

– Markedsføring av pengespill er blitt mer synlig, men overgangen til det nye spillregimet har vært rolig. Forbausende rolig, mener senterleder Michael Bay Jørsel ved det danske senteret for spilleavhengighet, Center for Ludomani.

Erfaringene fra Danmark er i morgen tema på den årlige pengespillkonferansen som Lotteritilsynet arrangerer i Forde. Der kommer tilhørerne til å få høre en historie som ikke helt fikk det utfallet – så langt i alle fall – som noen trodde.

Det manglet nemlig ikke på advarende spådommer da Danmark bestemte seg for å liberalisere spillpolitikken. Folk ville spille mer, de internasjonale bookmakerne ville fullstendig ta over markedet – og den danske monopolisten, Danske Spil, ville bli den store taperen. Men ingenting av dette har skjedd. Tvert imot.

Styrket statsselskapet

Direktør Henrik Stegger i det danske Tipsbladet – som har fulgt det danske spillmarkedet tett i ti år – forteller til Aftenposten at den tidligere monopolisten er vinneren blant de 30–40 aktørene som nå tilbyr sports- og kasinospill på det danske markedet. Danske Spil har ikke bare holdt stand, det statlige tippeselskapet har også hatt fremgang. I årets seks første måneder økte omsetningen til Danske Spil med 33 prosent.

– Danske Spil har gjort det langt bedre i det nye markedet enn det mange kanskje hadde trodd og spådd, sier informasjonssjef Thomas Rørsvig i Danske Spil. Også representanter for de nye aktørene, organisert gjennom sammenslutningen Dansk Onlinespill, må bare erkjenne at det ikke har vært lett å vippe Danske Spill ned fra tronen.

– Jeg tror at de internasjonale selskapene

Fakta

- Danmark fikk fra nyttår en ny spillelov. Den nye loven opphevet monopolet på tipping og onlinekasinoer. I stedet ble det innført en lisensordning.
- Selskaper med lisens har tillatelse til å markedsføre sine spill i Danmark og å tilby sine spill på dansk til det danske markedet
- Det anslås at det samlede spillemarkedet i Danmark inneværende år vil beløpe seg til ca. 7,5 milliarder danske kroner – ca. 1700 kr for hver danske over 18 år.

Kilde: Spillemyndigheden

- Pengespill og tallspill kan bare tilbys av det statlige selskapet Norsk Tipping, mens Norsk Rikstoto har konsesjon for totalsatorspill.
- Det er forbudt å markedsføre utenlandske pengespill i Norge. Det er også forbudt å formidle betaling av innsats og gevinst i pengespill som ikke har tillatelse i Norge.
- Etter at gevinstene er trukket fra, la nordmenn igjen ca. 8,7 milliarder kroner i de regulerte pengespillene i 2011. Dette utgjør 1800 kroner for hver innbygger her i landet.

Kilde: Lovdata/Lotteritilsynet

- Det statlig eide tippeselskapet Svenska Spel har – sammen med Trav og Galopp (ATG) – enerett på å tilby de fleste pengespill. Markedsføring av utenlandske pengespill er ikke tillatt.
- Sverige vurderer nå å innføre et lignende system som det danskene har. Partiene i allianseregjeringen skal være enige om et lisenssystem for utenlandske aktører.
- Bruttoomsetningen i det svenske spillmarkedet var i fjor på totalt 42,2 milliarder kroner. Nesten 25 milliarder ble utbetalt i gevinster.

Kilde: Lotteriinspektionen



Siden nyttår har rundt 30 tippeselskaper kunnet markedsføre sine sports- og kasinospill til danskene. Liberaliseringen har ikke endret mye. Den tidligere monopolisten, Danske Spil, har faktisk styrket sin posisjon.)
FOTO: CARL MARTIN NORDBY

forventet å ta en større del av markedet, men Danske Spil har av flere årsaker klart seg bra, mener direktør Morten Ronde i Dansk Onlinespill, som deltar på pengespillkonferansen i morgen.

Nytt regime i Norge?

Inntil årsskiftet var spillsituasjonen i Danmark omtrent som i Norge. Danske Spil hadde samme posisjon som Norsk Tipping. Men i tillegg kunne danskene – som nordmenn – også satse penger på spill tilbudt av et utall av nettbaserte, utenlandske aktører. Flere av dem rettet seg inn mot det skandinaviske markedet.

Men fra nyttår innførte danskene et lisenssystem, der internasjonale bookmakere fikk tilgang til det danske markedet på lovlig vis. Selskapene måtte betale en lisensavgift på 20 prosent av inntektene, men fikk til gjengjeld markedsføre sine produkter i landet. Regimet i Danmark går nå under navnet «den danske modellen» og en rekke land følger med interesse utviklingen. Sverige følger trolig etter.

– Det som skjer i Danmark, er enda et argument for å liberalisere spillpolitikken også i Norge, sier stortingsrepresentant

Øyvind Korsberg (Frp). Han satser gjerne penger på at Norge får en ny pengespillov etter neste stortingsvalg – etter samme modell som i Danmark. Venstre har signalisert at de også ønsker en debatt om Norsk Tippingens monopol, men Høyre understreker at et regjeringsskifte ikke automatisk vil føre til at Norge får en ny pengespillov.

– Vi er åpne for å se på erfaringene i Danmark, men på grunn av tilknytningen til EU har de et annet utgangspunkt enn oss. Norge har fått aksept for at tippemonopolet er innenfor EØS-avtalen, og vi er opptatt av at sosialpolitiske rammer ligger til grunn for spillpolitikken. Det skal mye til før vi ønsker å løse opp monopolet, sier Høyres kulturpolitiske talsmann Olemic Thommessen.

Bedre forberedt

Danskene synes å være enige om hvorfor landets nye pengespillov ikke har endret så veldig mye. For det første hadde danskene – som nordmenn – allerede hatt tilgang til de utenlandske spill selskapene i lang tid. For det andre fremheves det at Danske Spill virket å være bedre forberedt på den nye konkurransesituasjonen enn det de nye lisensierte aktørene var.



Lyst på mer innsikt?

Da er et abonnement på Innsikt, Aftenpostens månedsmagasin, midt i blinken. aftenposteninnsikt.no



– Danske Spil har vært klar med alle produkter fra første dag. Flere av de nye, lisensierte selskapene har slitt med stadige tekniske problemer. Spesielt har ikke de mobile plattformene virket. Det gidder ikke kundene, og de hopper over til andre selskaper. Og her har Danske Spil vært i front, forteller Henrik Stegger i Tipsbladet.

Det er lite som tyder på at det nye spillregimet i Danmark har ført til at danskerne bruker veldig mye mer penger på spill enn før. Totaltallene måned for måned så langt i år er ganske stabile. To tiltak kan ha medvirket til dette: Det er innført et nytt ID-system som gjør at spillerne må gjennom noen dører før de kan starte spillingen. I

tillegg har de danske spillmyndighetene – med den nye loven i hånden – så langt fått rettens kjennelse til å blokkere 12 nettsider til selskaper som ikke har lisens i Danmark.

– Vi må foreta en ny og større undersøkelse for å fastslå om den nye loven har ført til endringer i danskenes spillemønster og om problemer knyttet til spilleavhengighet har økt. Men mitt umiddelbare inntrykk er at det ikke har skjedd store endringer, sier senterleder Michael Bay Jørsel ved Center for Ludomani.

En synlig endring

Den mest iøynefallende endringen som loven har ført til, står et selskap ved navn Stanleybet for. Dette selskapet har, som den første utenlandske aktør, åpnet spillebutikker i Danmark.

– Det er vanskelig å si hvor mange det til slutt blir, men interessen er stor. Og fortsetter det som nå, kommer vi til å ha rundt 120 butikker når året er omme. Likevel er det langt igjen før Danmark er dekket og vi er blitt et kjent varemerke, sier Stanleybets sjef i Danmark, Piet Klein, til avisen Jyllands-Posten.

arnfinn.mauren@aftenposten.no

» Det som skjer i Danmark, er enda et argument for å liberalisere spillpolitikken også i Norge.

Øyvind Korsberg, stortingsrepresentant Frp

ARKEOLOGI

■ Et mosaikkgulv i særklasse har dukket opp i det sørlige Tyrkia, langt fra Romerrikets sentrum, skriver forskning.no. Området i Kilikia ved sørkysten av Tyrkia er relativt lite utforsket av arkeologer. De fantastiske mosaikkene ville kanskje ikke vært kjent om ikke en liten bit av gulvet var blitt ryddet av plogen til en lokal bonde i 2001.

■ Først i fjor sommer inviterte museet i Alanya Michael Hoff fra amerikanske University of Nebraska-Lincoln og teamet hans til å gjøre utgravninger av mosaikkene. Da sesongen var over, lå det vidunderlige mosaikkgulvet fremme i dagen.

■ Hoff tror de bare har avdekket rundt 40 prosent av verket. Hele gulvet er antagelig rundt 150 kvadratmeter stort.



■ Det flotte gulvet sier noe om den store utstrekningen og innflytelse det romerske riket må ha hatt i det tredje og fjerde århundret etter Kristus, mener Hoff.

Ord for dagen. Karikatur

■ Ordet karikatur kommer fra det franske «caricature» og de italienske «caricatura» og «caricare» som betyr å «overlesse» eller «overdrive». Dette stammer igjen fra det latinske «car(r)ico», dvs. «laste på en vogn», som er avledet av «carrus», altså «kjerre».

■ Mer generelt betyr karikatur «overdreven fremstilling», «vrengbilde», «fordreid og fortegnet bilde» eller også «grotesk og latterlig person».

NATURKREFTENE

Santorini vokser

Ferieparadiset Santorini har både hevet seg og utvidet seg med 14 centimeter siden januar 2011. Det viser nye målinger ved hjelp av satellitt og GPS. Øygruppen Santorini ligger sør i Egeerhavet og er et yndet reisemål for solhungrige turister.

Nå viser satellittmålinger at øygruppen har hevet seg med hele 14 centimeter siden tidlig i 2011. Det er den største vulkanske aktiviteten som er blitt registrert i

området på mer enn 60 år, skriver Norsk Romsenter.

Forrige gang det var stort utbrudd på Santorini, eksploderte vulkanen og dannet et kjempekrater som ble dekket av havet. Det var for 3600 år siden.

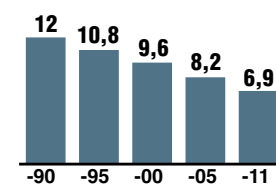
Mange forskere mener at denne hendelsen var opphavet til myten om Atlantis, sivilisasjonen som den greske filosofen Platon beskrev som ble slukt av havet.

Flere barn får leve

Effektive tiltak mot sykdommer som malaria, meslinger, polio og hiv har redusert dødeligheten for barn under fem år med 41 % siden 1990.

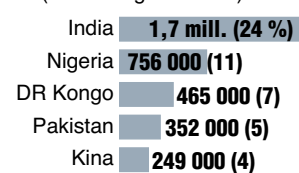
Antall barn under fem år som dør, har falt dramatisk ...

Dødsfall globalt hos barn under fem år



... men barn i enkelte land er fremdeles utsatt

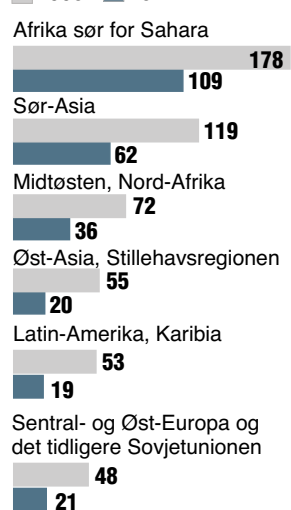
Fem land står for halvparten av alle dødsfall hos barn under fem år (andel av global sum)



Nedgang i dødelighet i alle verdensregioner

Dødelighet per 1000 levende-fødte barn under fem år

■ 1990 ■ 2011



© MCT/Bulls
KILDE: FNs barnefond